

تولید انبوه نهالهای سالم موز (*Musa Spp*) و پاپایا
(*Carica papaya*) از طریق کشت بافت

امیری، محمد اسماعیل

استادیار گروه باغبانی دانشگاه زنجان

تولید انبوه نهالهای موز (*Musa spp cv. Dwarf cavendish*) و خربزه درختی
(*Carica papaya cv. Dwetlony*) از طریق تکنیک کشت بافت در شرایط خاص بسیار

موفقیت آمیز می باشد. با استفاده از یز نمونه های تهیه شده از مغز پاجوش (برای موز) و جوانه های جانبی (برای پاپایا) به طول ۶-۲ میلی متر در شرایط کندزدایی شده روی محیط کشت تعدیل شده موراشیگی و اسکوک (Murashige & Skooge, 1962) که غلظت مواد معدنی آن تا دو برابر و غلظت مواد هورمونی و تنظیم کننده رشد مختلف NAA و BA کشت گردید. سرعت پرآوری، رشد و وزن تر و خشک گیاهچه های موز و خربزه درختی بستگی به غلظت مواد معدنی و هورمون ها در محیط کشت داشتند. در شرایطی که غلظت مواد معدنی یک برابر محیط MS می باشد، سرعت پرآوری در موز بین ۲ تا ۴ بار در ماه و در خربزه درختی ۲ تا ۳ بار در ماه متغیر می باشد. چنانچه غلظت مواد معدنی دو برابر (2x) و غلظت هورمون های BA (۵-۲ میلی گرم در لیتر) و NAA (۵-۳ میلی گرم در لیتر) افزایش یابد، سرعت پرآوری و همچنین وزن تر و خشک تا دو برابر افزایش نشان می دهد. هر چه غلظت مواد معدنی توأم با هورمون ها بیشتر شود، سطح و تعداد برگ، تعداد شاخه ها و طول آنها، وزن تر و خشک به طور معنی داری در سطح (p=۱٪) افزایش می یابد، ولی درصد ریشه زایی آنها با افزایش غلظت مواد معدنی همبستگی منفی و با غلظت هورمون NAA همبستگی مثبت نشان می دهند. از نتایج این تحقیق چنین می توان استنباط نمود که استعداد تولید انبوه در این دو گیاه علفی گرمسیری در محیط کشت آزمایش شده بسیار موفقیت آمیز می باشد.